

УДК 658.155

DOI: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2019-4-26>**Соколова Л.В.***доктор економічних наук, професор,
професор кафедри економічної кібернетики
та управління економічною безпекою
Харківського національного університету радіоелектроніки***Верясова Г.М.***старший викладач кафедри економічної кібернетики
та управління економічною безпекою
Харківського національного університету радіоелектроніки***Соколов О.Є.***здобувач кафедри економічної кібернетики
та управління економічною безпекою
Харківського національного університету радіоелектроніки***Sokolova Liudmyla***Doctor of Economic, Professor,
Professor of the Department of Economic Cybernetics
and Management of Economic Security of
Kharkiv National University of Radio Electronics***Veriasova Ganna***Senior Lecturer of the Department of Economic
Cybernetics and Management of Economic Security of
Kharkiv National University of Radio Electronics***Sokolov Oleg***The Candidate of the Department of Economic
Cybernetics and Management of Economic Security of
Kharkiv National University of Radio Electronics*

ТЕОРЕТИЧНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕДУРИ ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

THEORETICAL AND METHODOLOGICAL PROVISION OF THE PROCEDURE FOR ASSESSING THE FINANCIAL POTENTIAL OF INDUSTRIAL ENTERPRISES

АНОТАЦІЯ

У статті розглянуто підхід до формування теоретично-методичного забезпечення оцінки фінансового потенціалу промислових підприємств, що у сучасних умовах активізації євроінтеграційних процесів у країні сприятиме підвищенню якості управління потенціалом промислових підприємств у цілому. Авторами складено теоретичну платформу дослідження, розроблено технологію процедури оцінювання фінансового потенціалу підприємств промисловості, яка базується на реалізації розробленого покрокового алгоритму, математичному моделюванні рейтингової оцінки шуканого показника, використанні двох побудованих шкал оцінки. Результати дослідження було апробовано на статистичній інформації промислових підприємств. Теоретична та практична значущість роботи полягає у тому, що формування теоретичної платформи базових категорій дослідження, вдосконалення методики рангової оцінки рівня фінансового потенціалу підприємства поширюють інформаційне поле теорії та практики фінансового менеджменту промислових підприємств у нестабільному бізнес-середовищі.

Ключові слова: теоретична платформа дослідження, покроковий алгоритм, математична модель, модифікована шкала, сумарна рейтингова оцінка.

АННОТАЦІЯ

В статье рассмотрен подход к формированию теоретико-методического обеспечения оценки финансового потенциала промышленных предприятий, что в современных условиях активизации интеграционных процессов в стране будет способствовать повышению качества управления потенциалом промышленных предприятий в целом. Авторами составлена

теоретическая платформа исследования, разработана технология процедуры оценки финансового потенциала предприятий промышленности, основанная на реализации разработанного пошагового алгоритма, математическом моделировании рейтинговой оценки искомого показателя, использовании двух построенных шкал оценки. Результаты исследования были апробированы на статистической информации промышленных предприятий. Теоретическая и практическая значимость работы заключается в том, что формирование теоретической платформы базовых категорий исследования, совершенствование методики ранговой оценки уровня финансового потенциала предприятия расширяют информационное поле теории и практики финансового менеджмента промышленных предприятий в нестабильной бизнес-среде.

Ключевые слова: теоретическая платформа исследования, пошаговый алгоритм, математическая модель, модифицированная шкала, суммарная рейтинговая оценка.

ANNOTATION

Nowadays the industrial complex of Ukraine operates under the VUCA-world, the dominant features of which are the unpredictability of events, the dynamics of changes, the instability of situations and the uncertainty of the influence of its factors, which in general adversely affects the production and economic activity and development of industrial enterprises. Therefore, the problem of managing the financial potential of enterprises, which is an important source of their development, becomes urgent. An important prerequisite for ensuring the efficiency of innovation-investment activity of enterprises stand financial stability, high level of financial potential, which requires, first of all, an evaluation of this indicator.

The purpose of this article is the further improvement of the theoretical and methodological approaches to assessing the financial potential of industrial enterprises, which requires the formation of a theoretical platform for research and development of technology of this indicator ranking procedure. Methods such as system analysis, theoretical generalization, analysis and synthesis, statistical analysis, graphical and tabular, coefficient analysis were used to achieve the goal and solve the set of tasks. The lack of a unified approach to the theoretical and practical support for the assessment of the financial potential of industrial enterprises and the existence of the need in this makes the expediency and possibility of further scientific research in this field. Summarizing the results of the conducted research allowed us to form a theoretical research platform, to develop a step-by-step algorithm for estimating the financial potential of industrial enterprises, which is based on the simulation of the calculation of the total rank of the potential by financial local indicators with the use of modified assessment scale. The conclusion regarding to the quality of financial management of industrial enterprises is based on the results of a numerical summary rating of this indicator. Theoretical and practical importance is in the following: formation of a theoretical platform of basic categories of research, improving the method of rank assessment of the financial potential level of the enterprise extend the information field of the theory and practice of financial management of industrial enterprises in an unstable business environment. The developed scientific and methodological support of financial potential of industrial enterprises estimation can be used in the practical activity of financial managers of industrial enterprises regardless of ownership and size, in the activity of consulting firms, in the educational process of higher educational establishments of the country. The prospects of further research are in the expansion of both research factual base and the range of modern mathematical models, considering the influence of exogenous and endogenous factors of the business environment.

Key words: theoretical research platform, step-by-step algorithm, mathematical model, modified scale, total rating score.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Для забезпечення динамічного розвитку економіки України у сучасних умовах активізації євроінтеграційних процесів необхідна переорієнтація вітчизняної промисловості на інноваційний шлях розвитку. За цих умов важливою стає проблема управління фінансовим потенціалом підприємств промисловості, що виступає джерелом такого розвитку [1]. Актуальність даної проблематики зумовлена наявністю назрілих питань щодо формування та адекватної оцінки фінансового потенціалу, вирішення яких сприятиме активізації економічного зростання промислових підприємств. Для подальшого вдосконалення теоретично-методичних підходів до оцінювання фінансового потенціалу підприємств промисловості виникає необхідність у формуванні теоретичної платформи дослідження, розробленні відповідної процедури оцінки, що базується на моделюванні даного процесу, розрахунку рангів фінансових потенціалів підприємств із застосуванням модифікованої шкали оцінки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спираються автори. Дослідження загальнотеоретичних аспектів щодо сутності та аргументації поняття фінансового потенціалу підприємства в економічній сфері знайшло відображення у працях зарубіжних і вітчизняних

учених-економістів, таких як: А.В. Андрейчиков, О.Н. Андрейчикова, І. Ансофф, І.О. Бланк, Е.Ф. Брігхем, О.М. Дзюбенко, Б. Коласс, Н.С. Краснокутська, О.Г. Мельник, В.С. Свірський, Г.В. Ситник, Р.А. Толпежников, О.С. Федонін, І.М. Репіна, О.І. Олексюк, М.А. Юдин [2–14] та ін.

Аналізу теоретико-методологічних засад фінансового потенціалу підприємств, застосуванню інструментарію оцінки їхнього потенціалу присвятили свої праці науковці А.І. Боднар, В.М. Марченко, В.Г. Боронос, В.В. Ковальов, Г.В. Корнійчук, Л.В. Соколова, Г.М. Верясова, О.Є. Соколов, О.Є. Сухай, І.І. Яремко, Н.С. Танклевська [15–22].

Вагомий внесок у розроблення методик оцінювання фінансового потенціалу промислових підприємств належить таким ученим-економістам, як А.І. Боднар, П.М. Куликов, О.Г. Шкуропат, О.І. Маслак, Н.Г. Міценко, Д.В. Суходєєв, Р.О. Толпежников, П.А. Фомин, М.К. Старовойтов, О.І. Дідченко, Є.М. Плаксіна [23–29] та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Для ефективного управління економічними процесами у країні необхідним є забезпечення об'єктивної та якісної оцінки фінансового потенціалу промислових підприємств. За результатами аналізу літературних джерел було зроблено висновок про те, що сьогодні не існує єдиного підходу до теоретично-методичного забезпечення процедури оцінювання фінансового потенціалу промислових підприємств, що зумовлює можливість подальшого наукового пошуку та доцільність удосконалення за умови поширення царини практичного застосування.

Формулювання цілей статті (**постановка завдання**). Ураховуючи ступінь актуальності та розроблення даного питання, метою статті є формування теоретичної платформи дослідження та розроблення відповідного теоретично-методичного (методологічного) забезпечення процедури оцінювання фінансового потенціалу промислових підприємств.

Для досягнення мети і вирішення поставлених завдань використано методи: системного аналізу – для формування теоретичної платформи дослідження, розмежування понять «потенціал підприємства», «фінансовий потенціал підприємства»; теоретичного узагальнення – для дослідження наявних теоретично-методичних підходів до оцінювання фінансового потенціалу підприємства; аналізу і синтезу – для формування системи оцінних фінансових показників; статистичного аналізу – для дослідження динаміки фінансових показників діяльності промислових підприємств; коефіцієнтного аналізу – для аналізу рівня фінансового потенціалу підприємств та діагностики їх фінансового стану; графічний і табличний методи – для наочного представлення, зображення отриманих результатів.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Ефективність та якість результатів оцінки фінансового потенціалу промислових підприємств багато в чому визначаються характеристиками використовуваного методологічного забезпечення, ключовими елементами якого є: система оцінних показників; джерела інформації; економіко-математичні методи і моделі; технологія процедури, за якою проводиться оцінка фінансового потенці-

алу промислових підприємств; методичні підходи до розрахунку системи показників; аналіз отриманих результатів і надання певних рекомендацій з їх узагальнення; форми представлення отриманих результатів (таблична, графічна) для прийняття відповідних рішень у сфері фінансового менеджменту промислових підприємств. Відповідно до встановленої мети, розроблено теоретичну платформу дослідження (рис. 1), яка відображає сукупність взаємозв'язаних основних елементів, що фор-

Рис. 1. Теоретична платформа дослідження

Джерело: авторська розробка

мують базис теоретично-методичного забезпечення процедури оцінювання фінансового потенціалу промислових підприємств.

Узагальнення проведених досліджень щодо теоретично-методичних підходів до оцінювання різноманітних видових проявів потенціалу підприємств дало змогу розробити покроковий алгоритм оцінювання фінансового потенціалу промислових підприємств (скорочено ФППП), схему реалізації якого представлено на авторському рис. 2.

Рис. 2. Схема реалізації покрокового алгоритму рейтингового оцінювання фінансового потенціалу промислових підприємств

Джерело: авторська розробка

Проведення процедури оцінювання фінансового потенціалу промислового підприємства відбувається після прийняття фінансовим або топ-менеджером підприємства відповідного рішення (перший крок). Вибір методичного інструментарію розв'язання шуканої задачі (другий крок) передбачає побудову математичної моделі оцінки ФППП. На третьому кроці заплановано формування переліку досліджуваних промислових підприємств (за необхідністю) та системи фінансових показників для оцінки рівня ФППП. Побудову модифікованої шкали

рівня оцінки ФППП за фінансовими показниками передбачено виконати на четвертому кроці. Розрахунок чисельних значень фінансових показників за кожним досліджуваним промисловим підприємством та їх аналіз проводяться на п'ятому кроці. Визначення бальної оцінки рівнів ФППП за фінансовими показниками та розрахунок їхньої сумарної оцінки відбувається на шостому кроці. На основі отриманої інформації з метою їх візуалізації на сьомому кроці будуватиметься профіль ФППП для кожного досліджуваного підприємства. На восьмому кроці передбачено побудову вдосконаленої шкали сумарної рейтингової оцінки ФППП за фінансовими показниками, на основі якої надається характеристика даного показника.

Реалізація запропонованого алгоритму завершується на дев'ятому кроці критичним аналізом отриманої інформації, формулюванням висновків щодо якості управління фінансовим потенціалом промислових підприємств.

Розглянемо особливості реалізації запропонованої технології оцінювання ФППП на конкретному прикладі.

Для реалізації подальших дій, відповідно до рис. 2, вибрано детерміновану змішану математичну модель за класифікацією В.В. Ковальова [17]. Було синтезовано математичну модель рейтингової оцінки фінансового потенціалу промислового підприємства у такий спосіб:

$$TRA\_FPIE_j = \sum_{i=1}^n RS_{ij} = 5 \cdot q_{1j} + 4 \cdot q_{2j} + 3 \cdot q_{3j} + 2 \cdot q_{4j} + 1 \cdot q_{5j}, \quad (1)$$

$$q_{1j} + q_{2j} + q_{3j} + q_{4j} + q_{5j} = n, \quad (2)$$

де TRA_FPIE_j – сумарна рейтингова оцінка фінансового потенціалу j -го промислового підприємства (total rating assessment of the financial potential of an industrial enterprise); $j = (1; m)$;

m – кількість досліджуваних промислових підприємств;

RS_{ij} – рейтингова оцінка (Rating Score) i -го оцінного фінансового показника за j -м промисловим підприємством; $j = (1; n)$;

n – кількість оцінних фінансових показників, $n=11$;

$q_{1j} \div q_{5j}$ – кількість оцінних фінансових показників j -го промислового підприємства, які відповідають дуже високому, високому, середньому, низькому та дуже низькому рівням ФППП відповідно.

Формування системи локальних оцінних фінансових показників базувалося на критичному узагальненні низки розробок, у яких розглядалися питання оцінювання ФППП [8; 9; 13; 15; 23–29]. Було виявлено таке: а) для оцінювання рівня ФППП найчастіше використовують показники платоспроможності, ліквідності, фінансової стійкості, ділової активності, рентабельності; б) кожен науковець пропонує авторську сукупність оцінних фінансових показників, тому під час формування авторської системи

фінансових показників оцінки ФППП були вибрані найуживаніші відносні показники, перелік яких міститься у табл. 1, наведеної нижче. Слід зауважити, що показники К1–К10 вибрано відповідно до рекомендацій [28; 29].

Для визначення рівня ФППП розроблено модифіковану шкалу оцінювання даного показника. На відміну від існуючої шкали [28; 29], яка містить тільки три рівня градації рівня ФППП – високий, середній, низький, – для більш глибокої деталізації фінансового стану підприємства залежно від рівня його фінансового потенціалу пропонується використовувати п'ятирівневу шкалу з такою градацією: дуже високий, високий, середній, низький,

дуже низький рівень ФППП (табл. 1). Під час побудови даної шкали було прийнято до уваги, що за відповідності значення показника (фінансового коефіцієнта) дуже високому рівню йому присвоюється оцінка (бал) «5», дуже низькому – «1».

Для двох вибраних промислових підприємств – ПАТ «Харківський машинобудівний завод «ПЛНФА» і ПАТ «Харківський котельно-механічний завод» – було розраховано чисельні значення 11 локальних фінансових показників, аналіз чисельних значень яких показав, що для кожного підприємства вони мають різні тенденції змін за часом. У табл. 2 наведено бальні оцінки рівнів ФППП за фінансовими показ-

Таблиця 1

Модифікована шкала бальної оцінки рівня ФППП за фінансовими показниками

Найменування фінансового показника	Рівень оцінки ФППП, бал				
	5-дуже високий	4-високий	3- середній	2-низький	1-дуже низький
К1 – коефіцієнт фінансової незалежності	>0,51	>0,50	0,30–0,5	0,10–0,29	<0,10
К2 – коефіцієнт фінансової залежності	<0,29	<0,30	0,30–0,50	0,51–0,55	>0,55
К3 – коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	>0,11	>0,10	0,05–0,10	0,01–0,04	<0,01
К4 – коефіцієнт самофінансування	>1,10	>1,00	0,50–1,00	0,10–0,49	<0,10
К5 – коефіцієнт загальної ліквідності	>2,10	>2,00	1,00–2,00	0,50–0,90	<0,50
К6 – коефіцієнт швидкої ліквідності	>0,81	>0,80	0,40–0,80	0,20–0,39	<0,20
К7 – коефіцієнт абсолютної ліквідності	>0,21	>0,20	0,10–0,20	0,05–0,99	<0,05
К8 – рентабельність сукупних активів	>0,11	>0,10	0,05–0,10	0,02–0,04	<0,02
К9 – рентабельність власного капіталу	>0,16	>0,15	0,10–0,15	0,05–0,09	<0,05
К10 – ефективність використання активів для виробництва продукції	>1,61	>1,60	1,00–1,60	0,05–0,99	<0,05
К11 – коефіцієнт рамбурності	<0,79	<0,80	0,80–0,90	0,91–0,95	>0,95

Джерело: авторська розробка на основі [28; 29]

Таблиця 2

Рівень ФППП ПАТ «Харківський машинобудівний завод «ПЛНФА» та ПАТ «Харківський котельно-механічний завод»

Показник	Рівень ФППП за роками, бал		
	2015	2016	2017
1. Коефіцієнт фінансової незалежності	5/5	5/3	5/5
2. Коефіцієнт фінансової залежності	5/3	5/1	5/5
3. Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	5/5	5/5	5/5
4. Коефіцієнт самофінансування	5/5	5/3	5/5
5. Коефіцієнт загальної ліквідності	5/3	5/3	5/5
6. Коефіцієнт швидкої ліквідності	1/1	1/2	1/3
7. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	5/1	5/1	5/1
8. Рентабельність сукупних активів	3/2	2/1	1/3
9. Рентабельність власного капіталу	2/1	1/1	1/2
10. Ефективність використання активів для виробництва продукції	2/5	2/2	2/5
11. Коефіцієнт рамбурності	5/1	5/1	5/5
Сумарна рейтингова оцінки ФППП	43/32	41/23	40/44

Джерело: авторська розробка

никами та динаміку сумарної бальної оцінки ФППП для обох підприємств.

Для візуалізації отриманих результатів як приклад на рис. 3 зображено профіль фінансового потенціалу ПАТ «Харківський котельно-механічний завод» за фінансовими показниками.

Підсумкова характеристика ФППП залежить від сумарної рейтингової оцінки ФППП відповідно до вдосконаленої шкали, яку наведено в табл. 3. Таким чином, максимальною оцінкою

за 11 фінансових показників оцінки ФППП є 55 балів, а мінімальною – 11 балів.

Відповідно до вдосконаленої шкали, сумарна рейтингова оцінка ФППП за роками має таку динаміку:

– для ПАТ «Харківський машинобудівний завод «ПЛІНФА»: 2015 р. – 43 бали; 2016 р. – 41 бал; 2017 р. – 40 балів;

– для ПАТ «Харківський котельно-механічний завод»: 2015 р. – 32 бали; 2016 р. – 23 бали; 2017 р. – 44 бали.

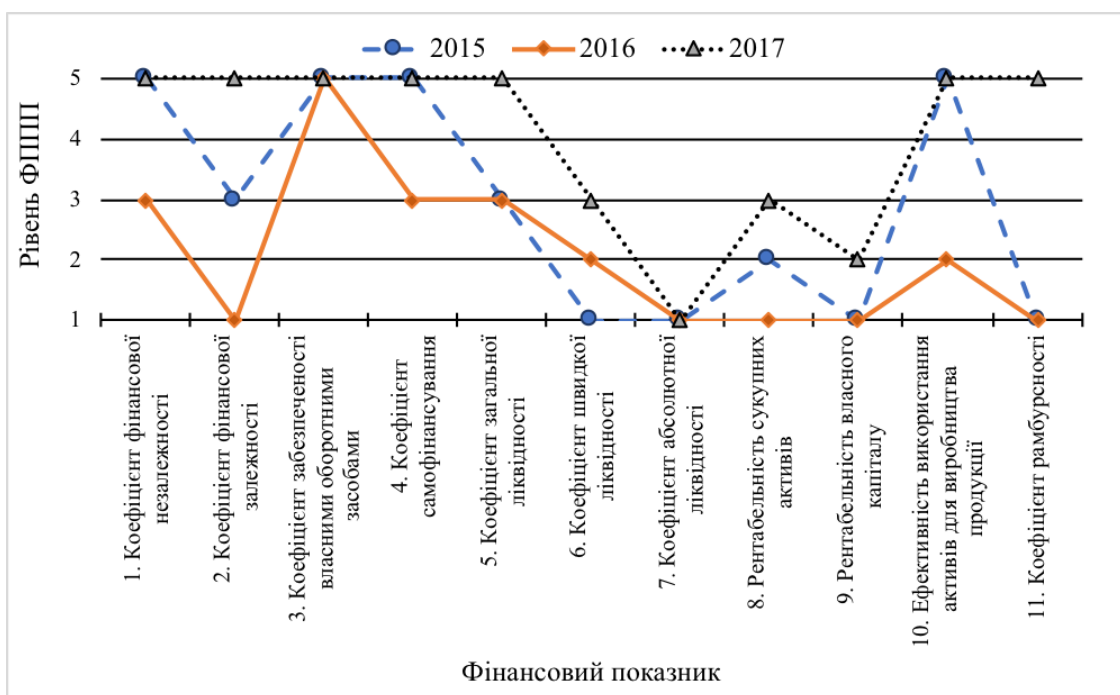

Рис. 3. Профіль ФППП для ПАТ «Харківський котельно-механічний завод»

Джерело: авторська розробка

Таблиця 3

Удосконалена шкала сумарної рейтингової оцінки ФППП

Сумарне значення рейтингової оцінки ФППП, бал	Рівень ФППП та його умовне позначення	Експертна характеристика ФППП
47 < ФППП ≤ 55	дуже високий (дв)	Діяльність підприємства характеризується стабільним зростанням, фінансовий стан є стійким. Наявність на підприємстві системи бюджетного планування. Допускається встановлення пільгового відсотка у разі кредитування
38 < ФППП ≤ 46	високий (в)	Діяльність підприємства характеризується зростанням, фінансовий стан досить стабільний. Установлюється розмір банківського відсотка за користування кредитом з орієнтацією на середню ринкову ставку
29 < ФППП ≤ 37	середній (с)	Діяльність підприємства характеризується повільним нарощуванням обсягів виробництва продукції, але фінансовий стан залежить від змін бізнес-середовища. Наявність на підприємстві системи планових звітів. Кредит може бути виданий на загальних підставах з урахуванням кредитної історії підприємства
20 < ФППП ≤ 28	низький (н)	Підприємство фінансово нестабільне. Прояв ознак доведення до банкрутства. Наявність на підприємстві системи планування коефіцієнтним методом. Кредит може бути наданий за підвищеної ставки
11 ≤ ФППП ≤ 19	дуже низький (дн)	Неефективне використання грошових коштів, поруше-но структуру капіталу. Доведення підприємства до банкрутства. Можливість кредитування відсутня

Джерело: авторська розробка

Отже, для першого підприємства рівень ФППП за установленою градацією є стабільно високим на протязі періоду дослідження, а для другого рівень ФППП є мінливим, він змінюється від нестабільного середнього до низького, а далі зростає до високого рівня.

Таким чином, формулювання висновків щодо якості управління фінансовим потенціалом промислових підприємств базується на отриманих результатах чисельної сумарної рейтингової оцінки ФППП, що забезпечує певну характеристику даного показника.

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Наукова новизна дослідження полягає у тому, що розроблення теоретично-методичного забезпечення рейтингової оцінки фінансового потенціалу промислових підприємств базується на формуванні теоретичної платформи дослідження, математичному моделюванні рейтингової оцінки ФППП, використанні двох побудованих шкал оцінки шуканого показника, послідовній реалізації розробленого покрокового алгоритму рейтингового оцінювання фінансового потенціалу промислових підприємств, апробованому на фактологічній основі статистичної інформації двох промислових підприємств. Теоретична значущість отриманих результатів полягає у поширенні діапазону інформаційної царини теорії фінансового менеджменту промислових підприємств у нестабільному бізнес-середовищі й узагалі у сучасних умовах VUCA-світу. Практична значущість отриманих результатів дослідження полягає у тому, що розроблене науково-методичне забезпечення оцінювання ФППП може бути використане у практичній діяльності фінансових менеджерів підприємств промисловості та навчальному процесі вищих навчальних закладів країни.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Полозова Т.В. Методичне забезпечення оцінки фінансових можливостей для інноваційно-інвестиційної діяльності підприємства. *Perspective economic and management issues: Collection of scientific articles*. «East West» Association For Advanced Studies and Higher Education GmbH, Austria, 2015. P. 188–191.
2. Андрейчиков А.В., Андрейчикова О.Н. Анализ, синтез, планирование решений в экономике. Москва : Финансы и статистика, 2000. 368 с.
3. Ансофф И. Новая корпоративная стратегия / пер. с англ. под ред. Ю.Н. Каптуревского. Санкт-Петербург : Питер, 1999. 416 с.
4. Бланк І.О. Фінансовий менеджмент : навчальний посібник. Київ : Ельга, 2008. 722 с.
5. Брігхем Є. Основи фінансового менеджменту / пер. з англ. Київ : Молодь, 1997. 1000 с.
6. Дзюбенко О.М. Підходи до дефініції поняття «фінансовий потенціал» як об'єкта економічного аналізу. *Вісник ЖДТУ*. 2017. № 4(82). С. 18–24.
7. Коласс Б. Управление финансовой деятельностью предприятия / пер. с франц. Москва : Финансы, ЮНИТИ, 1997. 186 с.
8. Краснокутська Н.С. Потенціал підприємства: формування та оцінка : навчальний посібник. Харків : Харк. держ. ун-т харчування та торгівлі, 2010. 247 с.
9. Мельник О.Г. Фінансовий потенціал машинобудівного підприємства: сутність та індикатори оцінювання. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку*. 2007. № 606. С. 46–51.
10. Ситник Г.В. Фінансовий потенціал як об'єкт фінансового планування: сутність та характеристика елементів. *Сталлий розвиток економіки*. 2012. № 14(4). С. 319–323.
11. Толпежников Р.А. Генезис понятия потенциал предприятия и определение его сущности. *Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності* : збірник наукових праць : у 3-х т. / ПДТУ. Маріуполь, 2011. Т. 3. С. 125–130.
12. Федонін О.С., Рєпіна І.М., Олексюк О.І. Потенціал підприємства: формування та оцінка : навчальний посібник. Київ : КНЕУ, 2005. 261 с.
13. Юдин М.А. Фінансовий потенціал машинобудівного підприємства. URL : http://www.dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/10472/st_48_27.pdf?sequence=1 (дата звернення: 31.07.2019).
14. Боднар А.І., Марченко В.М. Методичний підхід до оцінювання фінансового потенціалу підприємства. *Сучасні проблеми економіки і підприємництва*. 2017. Вип. 20. С. 142–149.
15. Борнонос В.Г. Аналіз теоретико-методологічних засад фінансового потенціалу. *Вісник УАБС НБУ*. 2012. № 1(32). С. 22–26.
16. Ковалев В.В. Основы теории финансового менеджмента : учебно-практическое пособие. Москва : Проспект, 2009. 544 с.
17. Корнійчук Г.В. Методологічні аспекти оцінки фінансового потенціалу. *Агросвіт*. 2016. № 19. С. 3–8.
18. Соколова Л.В. Фінансова привабливість підприємства: оцінка та перспективи застосування. *Актуальні проблеми економіки*. 2005. № 6(48). С. 48–56.
19. Соколова Л.В., Верясова А.Н., Соколов О.Е. Теоретико-методологічний базис управління розвитком конкурентного потенціалу підприємства. *Економіка і фінанси*. 2016. № 12. С. 125–133.
20. Сухай О.Є., Яремко І.І. Концептуальні підходи до формування й управління потенціалом підприємства. *Науковий вісник НЛТУ України. Економіка, планування і управління галузі*. 2009. Вип. 19.94. С. 234–238.
21. Танклевська Н.С. Фінансовий потенціал як категорія управління фінансами підприємства. *Вісник Донбаської державної машинобудівної академії*. 2009. № 2. С. 257–262.
22. Оцінка фінансового потенціалу підприємства / А.І. Боднар та ін. *Економічний вісник*. 2017. № 4. С. 161–165.
23. Маслак О.І. Особливості оцінювання фінансового потенціалу промислового підприємства. *Вісник КрНУ ім. Михайла Остроградського*. Кременчук. 2012. Вип. 6. С. 124–129.
24. Міценко Н.Г. Методичні підходи до оцінювання фінансового потенціалу підприємства. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2012. № 22(7). С. 213–219.
25. Суходеев Д.В. Оценка финансового потенциала. *Финансы и кредит*. 2013. № 4(532). С. 24.
26. Толпежников Р.О. Сутність та методика оцінювання фінансового потенціалу підприємства. *Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності*. 2013. Вип. 2(1). С. 277–282.
27. Фомин П.А., Старовойтов М.К. Особенности оценки производственного и финансового потенциала промышленных

- предприятий. URL : http://www.mirkin.ru/_docs/articles/03_121.pdf.
28. Дідченко О.І., Плаксіна Є.М. Підходи до оцінки фінансового потенціалу як важливої складової інвестиційно-інноваційного потенціалу підприємства. URL: http://confcontact.com/2014_04_25_ekonomika_i_menedgment/tom3/7_Didchenko.htm.
29. Левченко Н.М. Фінансовий потенціал підприємства: сутність та підходи до діагностики. *Інвестиції: практика та досвід*. 2012. № 2. С. 114–117.
-
- REFERENCES:**
- Polozova T.V. (2015) Metodichne zabezpechennja ocinky finansovykh mozhlyvostej dlja innovacijno-investycijnoji dijalnosti pidpryjemstva [Methodical provision of estimation of financial opportunities for innovation-investment activity of the enterprise] *Perspective economic and management issues: Collection of scientific articles*. pp. 188–191.
  - Andreychikov A.V., Andreychikova O.N. (2000) Analiz, sintez, planirovanie resheniy v ekonomike [Analysis, synthesis, planning decisions in the economy]. Moscow: Finansy i statistika. (in Russian)
  - Ansoff I. (1999) Novaya korporativnaya strategiya [New corporate strategy]: Per. s angl. / Pod red. Yu. N. Kapturevskogo. St. Petersburg: Piter. (in Russian)
  - Blank I.O. (2008) Finansovyj menedzhment [Financial management]: navch. posib. Kyjiv : Eljgha. (in Ukrainian)
  - Brighkhem Je. (1997) Osnovy finansovogho menedzhmentu [Fundamentals of Financial Management]: Per. z anghl. Kiev: Molodj.
  - Dzjubenko O. M. (2017) Pidkhody do definiciji ponjattja «finansovyj potencial» jak ob'jektu ekonomichnogho analizu [Approaches to the definition of the term "financial potential" as an object of economic analysis]. *Visnyk ZhDTU*, no. 4 (82), pp. 18–24.
  - Kolass B. (1997) Upravlenie finansovoy deyatelnost'yu predpriyatiya [Financial management of the Enterprise]: Per. s frants. Moscow: Finansy, YuNITI. (in Russian)
  - Krasnokutsjka N. S. (2010) Potencial pidpryjemstva: formuvannja ta ocinka [Enterprise potential: formation and evaluation]: navch. posib. Kharkiv: Khark. derzh. un-t kharchuvannja ta torghivli. (in Ukrainian)
  - Meljnyk O.Gh. (2007) Finansovyj potencial mashynobudivnogho pidpryjemstva: sutnistj ta indykatory ocinjuvannja [Financial potential of machine-building enterprise: essence and indicators of evaluation]. *Visnyk Nacionaljnogho universytetu «Ljvivs'jka politehnika»*, no. 606 : *Menedzhment ta pidpryjemnyctvo v Ukrajinі: etapy stanovlennja i problemy rozvytku* [Management and entrepreneurship in Ukraine: stages of development and development problems], pp. 46–51.
  - Sytnyk Gh.V. (2012) Finansovyj potencial jak ob'jekt finansovogho planuvannja: sutnistj ta kharakterystyka elementiv [Financial potential as an object of financial planning: the nature and characteristics of the elements]. *Stal'j rozvytok ekonomiky*. [Sustainable economic development], no. 14(4), pp. 319–323.
  - Tolpezhnikov R.A. (2011) Genezis ponyatiya potentsial predpriyatiya i opredelenie ego sushchnosti [The genesis of the concept of enterprise potential and the definition of its essence]. *Teoretychni i praktychni aspekty ekonomiky ta intelektualjnoji vlasnosti : zbirnyk naukovykh pracj*, vol. 3, pp. 125–130.
  - Fedonin O.S., Repina I.M., Oleksjuk O.I. (2005) Potencial pidpryjemstva: formuvannja ta ocinka [Enterprise potential: formation and evaluation]: navch. posib. Kiev: KNEU. (in Ukrainian)
  - Judynd M.A. Finansovyj potencial mashynobudivnogho pidpryjemstva [Financial potential of the machine-building enterprise]. Available at: http://www.dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/10472/st_48_27.pdf?sequence=1 (accessed 31 July 2019).
  - Bodnar A.I., Marchenko V.M. (2017) Metodichnyj pidkhid do ocinjuvannja finansovogho potencialu pidpryjemstva [Methodical approach to assessing the financial potential of an enterprise]. *Suchasni problemy ekonomiky i pidpryjemnyctvo* [Modern problems of economy and entrepreneurship], no. 20, pp. 142–149.
  - Boronos V.Gh. (2012) Analiz teoretyko-metodologichnykh zasad finansovogho potencialu [Analysis of theoretical and methodological principles of financial potential]. *Visnyk UABS NBU* [Bulletin of UBS NBU], no. 1(32), pp. 22–26.
  - Kovalev V.V. (2009) Osnovy teorii finansovogho menedzhmenta: uchebno prakticheskoe posobie [Fundamentals of the theory of financial management]. Moscow: Prospekt. (in Russian)
  - Kornijchuk Gh.V. (2016) Metodologichni aspekty ocinky finansovogho potencialu [Methodological aspects of financial potential assessment]. *Aghrosvit [Agro-world]*, no. 19. pp. 3–8.
  - Sokolova L.V. (2005) Finansova pryvabyvistj pidpryjemstva: ocinka ta perspektyvy zastosuvannja [Financial attractiveness of the enterprise: evaluation and prospects of application]. *Aktualjni problemy ekonomiky [Actual problems of the economy]*, no. 6 (48), pp. 48–56.
  - Sokolova L.V., Veriasova G.M., Sokolov O.E. (2016) Teoretyko-metodologicheskij bazys upravlenija rozvytyem konkurentnogho potencyala predpryjatiya [Theoretical and methodological basis for managing the competitive potential of the enterprise]. *Ekonomika i Finansy [Economics and Finance]*, no. 12. pp. 125–133.
  - Sukhaj O.Je., Jaremko I.I. (2009) Konceptualni pidkhody do formuvannja j upravlinnja potencialom pidpryjemstva [Conceptual approaches to formation and management of enterprise potential]. *Naukovyj visnyk NLTU Ukrajinj. Ekonomika, planuvannja i upravlinnja ghaluzi [Scientific Bulletin of NLTU of Ukraine. Economics, planning and management of the industry]*, no. 19 (94), pp. 234–238.
  - Tanklevs'jka N.S. (2009) Finansovyj potencial jak kategorija upravlinnja finansamy pidpryjemstva [Financial potential as a category of enterprise financial management]. *Visnyk Donbas'jkoji derzhavnoji mashynobudivnoji akademiji [Bulletin of the Donbass State Engineering Academy]*, no. 2, pp. 257–262.
  - Bodnar A.I., Kulikov P.M., Shkuropat O.Gh., Kapinos O.M. (2017) Ocinka finansovogho potencialu pidpryjemstva [Assessment of financial potential of the enterprise]. *Ekonomichnyj visnyk [Economic Bulletin]*, no. 4, pp. 161–165.
  - Maslak O.I. (2012) Osoblyvosti ocinjuvannja finansovogho potencialu promyslovogho pidpryjemstva [Features of estimation of financial potential of industrial enterprise]. *Visnyk KrNU im. Mykhajla Ostroghrads'jokogho [Bulletin of the KrNU them. Michael Ostrogradsky]*, no. 6, pp. 124–129.
  - Micenko N.Gh. (2012) Metodichni pidkhody do ocinjuvannja finansovogho potencialu pidpryjemstva [Methodical approaches to assessing the financial potential of an enterprise]. *Naukovyj visnyk NLTU Ukrajinj [Scientific Bulletin of NLTU of Ukraine.]*, no. 22(7), pp. 213–219.
  - Sukhodeev D.V. (2013) Otsenka finansovogho potentsiala [Assessment of financial potential]. *Finansy i kredit [Finance and credit]*, no. 4(532), p. 24.

26. Tolpezhnikov R.O. (2013) Sutnistj ta metodyka ocinjvannja finansovogho potencialu pidpryjemstva [The essence and method of assessing the financial potential of the enterprise]. *Teoretychni i praktychni aspekty ekonomiky ta intelektualjnoji vlasnosti [Theoretical and practical aspects of economics and intellectual property.]*, no. 2(1). pp. 277–282.
27. Fomin P.A., Starovoytov M.K. Osobennosti otsenki proizvodstvennogo i finansovogo potentsiala promyshlennykh predpriyatiy [Features of the assessment of the production and financial potential of industrial enterprises]. Available at: http://www.mirkin.ru/_docs/articles03_121.pdf (accessed 31 July 2019).
28. Didchenko O.I., Plaksina Je.M. Pidkhody do ocinky finansovogho potencialu jak vazhlyvoji skladovoji investychno-innovacijnogho potencialu pidpryjemstva [Approaches to assessing financial potential as an important component of an enterprise's investment and innovation potential]. Available at: http://confcontact.com/2014_04_25_ekonomika_i_menedgment/tom3/7_Didchenko..htm (accessed 31 July 2019).
29. Levchenko N.M. (2012) Finansovyj potencial pidpryjemstva: sutnistj ta pidkhody do diagnostyky [Financial potential of the enterprise: essence and approaches to diagnostics]. *Investytsiji: praktyka ta dosvid [Investment: practice and experience]*, no. 2, pp.114–117.